

Folketingets Kulturudvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf. : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : min@kum.dk
Web : www.kum.dk

22. februar 2008

Hermed fremsendes svar på spørgsmål nr. 1 (L 58 - bilag 4), Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven (Overdragelse af ophavsret, digitalisering af kulturarven m.v.), stillet af Folketingets Kulturudvalg den 13. februar 2008.

Brian Mikkelsen

Spørgsmål nr. 1

(L 58 - bilag 4), Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven (Overdragelse af ophavsret, digitalisering af kulturarven m.v.)

Skrivelse af 13. februar 2008

Svar til Folketingets Kulturudvalg fra kulturministeren.

Spørgsmål:

”Ministerens bedes kommentere henvendelsen af 12. februar 2008 fra Forlæggerforeningen og Musikforlæggerforeningen, jf. KUU L 58 – bilag 4.

Svar:

Henvendelsen vedrører reglerne om overdragelse af ophavsrettigheder, nærmere bestemt forslaget til en ny § 54 om erhververens udnyttelsespligt og ophavsmandens tilbagefaldsret. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at en erhverver af ophavsrettigheder ikke blokerer for udnyttelsen af et værk i tilfælde, hvor vedkommende ikke selv iværksætter udnyttelsen. Forslaget har fået bred støtte fra kunstnerne under høringen.

Musikforlæggerforeningen og Forlæggerforeningen anfører, at forslaget til en ny § 54 er i strid med lovforslagets almindelige bemærkninger, hvorefter aftalefriheden bør være det bærende princip, som kun bør kunne fraviges, når særlige grunde taler for det. Foreningerne finder ikke, at der er særlige grunde, som kan berettige en fravigelse af princippet om aftalefrihed til fordel for den foreslåede regel i § 54.

Hertil skal jeg for det første bemærke, at der ikke er modstrid mellem lovforslagets almindelige og specielle bemærkninger. Forslaget til en ny § 54 er beskrevet begge steder, og jeg finder, at beskrivelserne stemmer fint overens.

Det overordnede spørgsmål om aftalefrihed i forhold til overdragelse af ophavsrettigheder er behandlet i et notat om visse spørgsmål, som ikke behandles i ophavsretslovforslaget. Notatet er oversendt til Kulturudvalget samtidig med lovforslagets fremsættelse, se bilag 3. Det fremgår af notatets afsnit 2, at Kulturministeriet finder, aftalefriheden bør være det bærende princip for overdragelse af ophavsrettigheder. Det afvises bl.a. på den baggrund at indføre en række nye regler til beskyttelse af ophavsmænd og udøvende kunstnere mod urimelige kontrakter.

Jeg skal for det andet bemærke, at det er min opfattelse, at der er særlig grund til at fravige princippet om aftalefrihed til fordel for den foreslåede regel i § 54.

Ophavsretsloven har også hidtil indeholdt regler om erhververens udnyttelsespligt og ophavsmandens tilbagefaldsret. Det har imidlertid været muligt at fravige disse regler, hvilket er sket i vidt omfang, når der mellem ophavsmænd og udøvende kunstnere på

den ene side og rettighedserhververe på den anden side er indgået aftale om overdragelse af ophavsrettigheder. Der har således bredt sig en praksis for, at erhververe selv kan afgøre, om et erhvervet værk skal udnyttes, herunder om kun enkelte af udnyttelsesmulighederne skal bringes i anvendelse. Dette harmonerer ikke med lovgivers intentioner ved indførelsen af reglerne om erhververens udnyttelsespligt og ophavsmandens tilbagefaldsret.

Jeg finder på den baggrund, at der er en særlig grund til at gøre erhververens pligt til at udnytte overdragne rettigheder ufravigelig. Målet er at sikre, at overdragne rettigheder vitterlig udnyttes og derigennem beskytte ophavsmanden mod, at erhververen lægger en død hånd på værket. Det er derimod ikke et mål i sig selv at tilbageføre rettigheder til ophavsmanden.

Jeg vil gerne understrege, at der er taget hensyn til det overordnede princip om aftalefrihed, selvom det foreslås at gøre udnyttelsespligten ufravigelig. Således kan parterne efter forslaget til § 54 selv aftale fristen for opfyldelsen af udnyttelsespligten. Tanken er at sikre, at parterne kan tage højde for deres særlige forhold og tage stilling til, hvilke frister der skal gælde for den enkelte aftale.

Musikforlæggerforeningen og Forlæggerforeningen anfører desuden, at udnyttelsen af fællesværker vil blive stærkt hæmmet af den foreslåede regel i § 54.

Hertil må jeg bemærke, at jeg ikke er enig. Et fællesværk er et værk med flere ophavsmænd. Hvis rettighederne til et fællesværk falder tilbage i medfør af § 54, vil alle ophavsmændene skulle blive enige, før der kan ske en ny udnyttelse. Dét, at flere rettighedshavere skal blive enige om udnyttelsen af samme værk, er imidlertid en generel ophavsretlig problematik, som ikke er speciel for tilbagefaldstilfælde. Jeg er derfor ikke enig i, at den foreslåede regel i § 54 vil hæmme udnyttelsen af fællesværker. Som nævnt er målet ikke at tilbageføre, men derimod at sikre udnyttelsen af rettigheder.

Musikforlæggerforeningen og Forlæggerforeningen anfører videre, at den foreslåede regel i § 54 giver usikkerhed om, hvor de nye grænser går, og at det vil kræve dyre retssager at få svar på nogle af de mest centrale spørgsmål.

Foreningernes synspunkt må bero på en misforståelse. Jeg mener tværtimod, at formuleringen af forslaget til § 54 og bemærkningerne hertil er meget klar – og klarere end efter de gældende regler. Fx fremgår det direkte af bestemmelsens ordlyd, at erhververen har pligt til at udnytte værket inden 3 år, og at ophavsmanden kan bringe aftalen til ophør med 6 måneders varsel, hvis udnyttelse ikke er sket. Til sammenligning kan nævnes, at varslet i den gældende bestemmelse i § 55 er fastsat som ”rimeligt”.

Endelig anfører Musikforlæggerforeningen og Forlæggerforeningen, at den nye regel i § 54 vil tilsidesætte aktuelle forhandlinger om fremtidige brancheaftaler og tvinge udgiverne til at træffe økonomisk uhensigtsmæssige dispositioner. Musikforlæggerforeningen anser det desuden som overvejende sandsynligt, at det vil blive umuligt for de fleste musikforlag at indgå aftaler med danske ophavsmænd.

Hertil skal jeg bemærke, at jeg ikke kender til indholdet af de aktuelle forhandlinger om fremtidige brancheaftaler. De dystre forudsigelser om udgivere, der tvinges til at træffe økonomisk uhensigtsmæssige dispositioner og musikforlag, der ikke kan indgå aftaler med danske ophavsmænd, stiller jeg mig stærkt tvivlende overfor.

Når et forlag betaler for retten til at udnytte et værk, må der være en formodning for, at forlaget faktisk ønsker at udnytte værket. På den baggrund mener jeg ikke, det er urimeligt, at udnyttelsespligten gøres ufravigelig. Dette gælder særligt, når parterne selv kan fastsætte fristen for opfyldelsen af udnyttelsespligten. Hvis et forlag af den ene eller anden grund mener, at udnyttelsesfristen ikke bør være 3 år som angivet i forslaget til § 54, åbner forslaget mulighed for konkret at aftale en anden frist. Dermed kan jeg ikke se, at forslaget vil tvinge udgivere til at træffe økonomisk uhensigtsmæssige dispositioner eller afholde musikforlag fra at indgå aftaler med danske ophavsmænd.